

שֶׁנֶחֱרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, גָּזַר עַל בְּתֵי הַצְדִיקִים שֶׁיִּחְרְבוּ, שֶׁהוֹלְכִים כָּל אֶחָד נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ, שְׂדִיּוֹ לַעֲבֹד לְהִיּוֹת כְּרֹבּוֹ. וְסוּד הַדְּבָר - נִדָּד הוּא לְלַחֵם אִי"ה, אִי"ה שְׁמֵרָחַם עָלָיו, אַף כֶּף - אֵין מְנַהֵל לָהּ וְגו', וּמִשּׁוֹם זֶה, דִּיּוֹ לַעֲבֹד לְהִיּוֹת כְּרֹבּוֹ, וְאֵין לַחֵם אֶלָּא תוֹרָה, זֶה גוֹרֵם לְבַעֲלֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוֹלְכִים מְגֵרָשִׁים.

אֲשֶׁרִי הוּא בַעַל הַיִּשִּׁיבָה, בַּעַל הַמְדַרְשׁ, בַּעַל הַתּוֹרָה, שְׁגַם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, בֵּית שְׁנַשְׁמָעִים בּוֹ דְבָרֵי תוֹרָה, שְׁבִמְקוֹם שֵׁשׁ שָׁם תּוֹרָה, שֶׁהוּא עֲמוּד הָאֲמָצְעִי - גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית שָׁם, וְלִכֵּן פְּרֻשׁוֹהָ רְבוּתִינוּ, כָּל בֵּית שְׁאֵין נִשְׁמָעִים בּוֹ דְבָרֵי תוֹרָה, לְסוּף תְּחֻרְבּוֹ, וְאֵלוֹ שְׁנַשְׁמָעִים בָּהֶם דְבָרֵי תוֹרָה, נִקְרְאוּ בִּיצִים, אֶפְרוּחִים, בְּנִים. בִּיצִים - בַּעֲלֵי מִקְרָא, אֶפְרוּחִים - בַּעֲלֵי מִשְׁנָה, בְּנִים - בַּעֲלֵי קִבְלָה.

וְעַל־יְהוֹ וְהָאֵם רוֹבְצָת עַל הָאֶפְרוּחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, שְׁלַח תְּשַׁלַּח מִנִּיהוּ, אֲבָל עַל מְאִרֵי קִבְלָה אֲתָמֵר (ש"ס) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, דְּלִית סִכְלָתָנוּ לְאִשְׁתִּמּוּדָע בְּשִׁכְיִנְתָּא כְּאֵלֵין מְאִרֵי קִבְלָה, וְאֵלֵין עֲבָדִין לָהּ דִּירָה וְלִקְוֹדָשָׁא בְּרִיף הוּא וּפְרָחִין עִמָּה, בְּכָל אֲתֵר דְּאִיְהִי פְּרַחַת כְּלָהוּ מְנַדְדִין עִמָּה בְּשְׁלִיחוּתָא דִּילָהּ, אֲבָל אֶפְרוּחֵי לִית גְּדַפִּין דְּלָהוּן שְׁלָמִין דְּפְרָחִין בְּהוּן, דְּאִינוּן פְּקוּדֵי דַעֲשָׂה, כָּל שְׁפָן בִּיצִים, וּבִגִּין דָּא אֲתָמֵר עַל־יְהוֹ לְגַבֵּי אִימָא שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

עַד דְּאֲמַר מְלִין אֵלֵין הָא סְבָא אֲזִדְמָן לִיה וְאֲמַר, וְהָא כְּתִיב וְאֶת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ, אֲמַר לִיה סְבָא כָּל אֲתִין לְרִבּוּיֵי, וּבִגִּין דָּא לֹא

אִימָא וְהוּא רְבָנָן בְּזִמְנָא דְּאִתְחַרְבּוּ בֵּי מִקְדָּשָׁא גָזַר עַל בְּתֵי הַצְדִיקִים דִּיִּחְרְבוּ, דְּאֲזִלִין כָּל חַד נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ, דִּדִּיּוֹ לַעֲבֹד לְמַהוּי כְּרִבִּיָּה, וְרָזָא דְּמִלָּה נִדָּד הוּא לְלַחֵם אִי"ה דְּמִרְחַם עָלֶיהָ, אוּף הָכִי (ישעי' נ"א י"ח) אֵין מְנַהֵל לָהּ וְגוֹמֵר, וּבִגִּין דָּא דִּיּוֹ לַעֲבֹד לְמַהוּי כְּרִבִּיָּה, וְלִית לַחֵם אֶלָּא אוּרִייתָא, הָאֵי גֵרָם לְמֵאִרֵי תוֹרָה דְּאֲזִלִין מִתְּתַרְכִין.

זְבָאָה אִיהוּ מְאִרֵי מְתִיבְתָא מְאִרֵי מְדַרְשׁ מְאִרֵי תוֹרָה, דְּגַם צְפוּר מְצָאָה בֵּית (תהלים פ"ד ד') בֵּית דְּנִשְׁמָעִין בִּיה פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא, דְּבִאֲתֵר דְּאִית תְּמָן תּוֹרָה דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא, גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית תְּמָן, וּבִגִּין דָּא אוּקְמוּהָ רְבָנָן כָּל בֵּית שְׁאֵין נִשְׁמָעִין בּוֹ דְבָרֵי תוֹרָה לְסוּף תְּחֻרְבּוֹ, וְאֵלֵין דְּנִשְׁמָעִין דְבָרֵי תוֹרָה בְּהוּן אֲתִקְרִיאוּ בִּיצִים אֶפְרוּחִים בְּנִים, בִּיצִים מְאִרֵי מִקְרָא, אֶפְרוּחִים מְאִרֵי מִשְׁנָה, בְּנִים מְאִרֵי קִבְלָה.

אֲתָמֵר (דברים כ"ב ו') וְהָאֵם רוֹבְצָת עַל הָאֶפְרוּחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, שְׁלַח תְּשַׁלַּח מִנִּיהוּ, אֲבָל עַל מְאִרֵי קִבְלָה אֲתָמֵר (ש"ס) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, דְּלִית סִכְלָתָנוּ לְאִשְׁתִּמּוּדָע בְּשִׁכְיִנְתָּא כְּאֵלֵין מְאִרֵי קִבְלָה, וְאֵלֵין עֲבָדִין לָהּ דִּירָה וְלִקְוֹדָשָׁא בְּרִיף הוּא וּפְרָחִין עִמָּה, בְּכָל אֲתֵר דְּאִיְהִי פְּרַחַת כְּלָהוּ מְנַדְדִין עִמָּה בְּשְׁלִיחוּתָא דִּילָהּ, אֲבָל אֶפְרוּחֵי לִית גְּדַפִּין דְּלָהוּן שְׁלָמִין דְּפְרָחִין בְּהוּן, דְּאִינוּן פְּקוּדֵי דַעֲשָׂה, כָּל שְׁפָן בִּיצִים, וּבִגִּין דָּא אֲתָמֵר עַל־יְהוֹ לְגַבֵּי אִימָא שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

עַד דְּאֲמַר מְלִין אֵלֵין הָא סְבָא אֲזִדְמָן לִיה וְאֲמַר, וְהָא כְּתִיב וְאֶת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ, אֲמַר לִיה סְבָא כָּל אֲתִין לְרִבּוּיֵי, וּבִגִּין דָּא לֹא